

losse nummers f7,50

Nummer 3 - december 1997

P KTIJD

UITGAVE VAN DE HISTORISCHE VERENIGING BOSKOOP

In dit nummer:

Bronnen voor familieonderzoek

Een Boskoopse biografie

De schouw en Boskoop

Tuinbouwonderwijs in Boskoop

Petit restaurant

't Keldertje

U weet wel waarom

Burgemeester Colijnstraat 1

2771 GC Boskoop - tel. 0172-212467

Sinds 1947

uw

**mannenmodezaak
in het centrum
van Boskoop**

mannenmode

Van der Loo

Dorpsstraat 20

Koninginneweg 2

Boskoop

Tel. 0172-212520

Gebr. Pos bv.
BOSKOOP

***Wij schrijven
al meer dan
zeventig jaar
historie in
Boskoop***

POS
GEREEDSCHAP

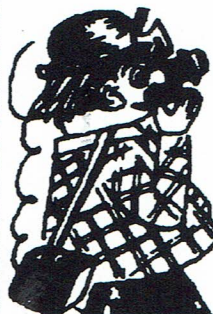
Burg. Colijnstraat 17b
2771 GC Boskoop
Tel. 0172-217249
Fax 0172-218905

POS
SMEDERIJ

Belgielaan 3 (ITC)
2391 PH Hazerswoude
Tel. 0172-215995
Fax 0172-214120

OPDRACHTFOTO

- ✓ Pasfoto's direct klaar
- ✓ Foto's afdrukken
- ✓ Eén uur service
- ✓ Foto / videocamera,s
- ✓ Trouwreportage,s

Zijde 2 2771 EN Boskoop Tel: 212310

Nummer 3, december 1997

Colofon

Dit nummer van 'Paktijd' is een product van een werkgroep van de Historische Vereniging Boskoop, waarin een aantal leden samenwerkte met hulp en advies van anderen. Dank is verschuldigd aan de Boskoopse Apotheek (sponsor) en de heer A. Fioole zonder wiens onbaatzuchtige hulp het produceren van dit blad op de computer niet mogelijk was geweest.

Het bestuur van de HVB bestaat op dit moment uit H. van de Wetering (voorzitter), T. Verbakel (waarnemend voorzitter), E. Verweij (secretaris), D. de Gunst (penningmeester) en C. Bakker (algemeen bestuurslid).

Het lidmaatschap van de HVB is voor het kalenderjaar 1998 bepaald op een minimumbedrag van 25 gulden, het is aan de leden hierin wijziging te brengen. Naast leden zijn ook sponsors, begunstigers of donateurs welkom. Hoewel collectievorming nog geen hoge prioriteit heeft, worden - en zijn reeds - aanbiedingen geaccepteerd. De HVB is op zoek naar een geschikte ruimte om de collectie en eigen bibliotheek onder te brengen en voor belangstellenden bereikbaar te doen zijn.

Op basis van ruilabonnementen worden periodieken van de HVB en zusterverenigingen in de regio uitgewisseld en zijn voor de leden van de vereniging ter inzage. Ook krijgt de HVB informatie toegezonden over de Streekarchiefdienst Midden-Holland, de Federatie Cultureel Erfgoed Zuid-Holland en de Federatie van Musea in Zuid-Holland. Voorts heeft de HVB voor haar leden een handleiding voor historisch onderzoek beschikbaar met een adreslijst van archiefdiensten.

*Historische Vereniging Boskoop:
Postbus 72, 2770 AB Boskoop.
Secretaris: E. Verweij, Zijde 86.
Betalingen op rekeningnr.
60.60.61.452 ABN-AMRO t.n.v.
Historische Vereniging Boskoop/
penningmeester D. de Gunst,
Goudse Rijkweg 74, 2771 AL
Boskoop. Giro van de bank: 9200.*

Woord vooraf

De tweede ledenvergadering van de Historische Vereniging Boskoop zit nog redelijk vers in het geheugen. Anders helpen de notulen van secretaris Erwin Verweij wel een handje. Geen drukbezochte vergadering, hooguit twintig procent van de leden was aanwezig, maar wel een nuttige gedachtenwisseling. Vooraf was via de plaatselijke krant al het signaal afgegeven dat het bestuur meer actieve leden wil, en dit niet zonder reden. De indruk bestaat dat veel leden van de HVB, of kopers van losse nummers, wel belangstelling hebben voor de geschiedenis van Boskoop, maar hier niet actief mee bezig zijn. Actief in de zin van onderzoeken, verzamelen, documenteren. En juist daaraan is grote behoefte. We mogen ons gelukkig prijzen dat er binnen de vereniging wel een 'werkgroep documentatie' actief is. Al een jaar en met tastbaar resultaat. Daarover vindt u in dit nummer van Paktijd een bijdrage. Maar er moet met name op het terrein van onderzoek meer gebeuren. Tijdens de ledenvergadering is die boodschap opgepakt en verschillende mensen hebben zich aangemeld. Dit is belangrijk want er zijn legio onderwerpen die zich lenen voor een artikel in Paktijd, maar dan zal er eerst enig speurwerk verricht moeten worden. De redactionele basis van ons blad is op dit moment nog erg smal. Nodig zijn niet mensen met een goede pen - die hebben we wel - maar mensen die in hun vrije tijd wat onderzoek willen doen: naar de ontstaansgeschiedenis van een woonbuurt, bedrijven, winkels, of mensen die het leuk vinden eens een avondje bij oudere Boskopers op

bezoek te gaan om hun verhalen aan te horen. Maar ook mensen die eens op zoek kunnen gaan in een archief. Natuurlijk is een soepel werkende en actieve verenigingsorganisatie niet van de ene dag op de andere tot stand te brengen. Dat heeft tijd nodig, vanuit het bestuur wordt zoveel mogelijk gestimuleerd en we hopen vurig dat over niet al te lange tijd de trein op snelheid is en niet meer zo hard geduwd hoeft te worden. Er begint al gang in te komen, zo hebben zich al mensen beschikbaar gesteld voor het bezorgen van dit blad en - incidenteel - nieuwsbrieven. Ook dat is belangrijk. Het bestuur heeft goed beluisterd dat veel leden hechten aan andere activiteiten, zoals een vervolg op de lezing van architect Gelderblom over architectuur in Boskoop. Komend jaar willen we ook een interessante tocht langs enkele Boskoopse kerken organiseren. Voorts wordt gedacht aan een tentoonstelling. Voor dit soort dingen heeft de vereniging eigenlijk een activiteitencommissie nodig; een goed onderwerp voor de volgende ledenvergadering.

In dit nummer van Paktijd opnieuw een aantal verschillende onderwerpen. Helma van de Wetering zette in kort bestek de honderdjarige geschiedenis van het tuinbouwonderwijs, en het vertrek uit Boskoop, op een rij. Hans van der Drift schreef een leerzaam artikel over stamboomonderzoek (genealogie) en Cees Bakker ging op zoek naar de geschiedenis van de schouw. Voorts een bijdrage van de werkgroep documentatie. De foto's komen voor een deel uit privé-collecties waaronder die van Ewout Bulk. Veel plezier.

Hoewel stamboomonderzoek, anders gezegd genealogie, veelal gedaan wordt uit een soort van persoonlijke interesse in het leven en werk van voorouders, kunnen de resultaten ervan ook een belangrijke bijdrage leveren in het bevorderen van de kennis in de geschiedenis van de plaats waar zij woonden en werkten. Willen we dus meer te weten komen over leef-omstandigheden van de inwoners van het boomkwekersdorp Boskoop dan kan familieonderzoek of genealogisch onderzoek ons zeker een eind op weg helpen.

In dit artikel willen we daarom een overzicht geven van de meest toegankelijke bronnen waarin genealogische gegevens van Boskoopse families te vinden zijn. Tevens zal worden vermeld waar deze bronnen zijn in te zien.

Doorgaans gaat men bij familie-onderzoek uit van de hedendaagse situatie en werkt men terug naar het verleden. Ook bij de opsomming van bronnen willen we deze volgorde aanhouden. We beginnen dus met de bronnen waar de meest recente gegevens te vinden zijn.

Eerst eigen familiekring

De openbaarheid van registers, waarin familiegegevens zijn terug te vinden is bij wet geregeld. Om redenen van privacy zijn recente, officiële gegevens over geboorten, huwelijken en overlijden niet beschikbaar. Niet in te zien zijn registers van geboorten van na 1902, huwelijken van na 1912 en overlijden van na 1940.

Familiegegevens van na die tijd dienen we dus op een andere wijze te verzamelen. De eerste bron die daarvoor in aanmerking komt, is de eigen familiekring. Er zullen ongetwijfeld familieleden zijn die datum en plaats van geboorte, huwelijk en overlijden van de meest nabije bloed- en aanverwanten kennen. Als je geluk hebt tref je iemand die in een oude doos geboorte-, trouw- en rouwkaarten en advertenties heeft bewaard. Met die gegevens kom je vaak een heel eind. Het bezoeken van veelal oudere familieleden levert niet alleen dit soort informatie op maar vaak ook verhalen, anekdotes en herinneringen aan vroegere gebeurtenissen. Het is zaak deze direct te noteren. Een genealogie opgetuigd met verhalen over vroeger maakt het geheel veel leesbaarder en aantrekkelijker. Vergeet daarbij niet te vragen naar oude foto's en vermeld gelijk de namen van de personen die daarop te zien zijn, want familiefoto's zonder verklarende tekst zijn gedoemd te vervallen tot nietszeggende plaatjes.

Bronnen voor Boskoopse familie- onderzoek

Persoonskaart/-lijst

Een andere bron van recente informatie vormt de persoonskaart. In 1938 begon de overheid een aantal persoonsgegevens over iedere inwoner van Nederland te vermelden op de zogenaamde persoonskaart. Die kaart werd bijgehouden en bewaard door de gemeente-administratie van de woonplaats. Na overlijden van betrokkene kwam de kaart uiteindelijk terecht bij het Centraal Bureau voor Genealogie (CBG). De persoonskaarten zijn tot 30 september 1994 aangemaakt, daarna zijn de zogenaamde persoonslijsten ingevoerd.

Bij het CBG kan men tegen betaling uittreksels van de persoonskaarten en -lijsten van overleden personen verkrijgen. De gegevens op de persoonskaart omvatten behalve de personalia van de betrokkene ook vaak de namen van de ouders met hun geboorteplaatsen en -data. Daarmee kunnen de persoonskaarten gegevens verschaffen die tot ver in de negentiende eeuw teruggaan.

Registers

Met de gegevens die we via de besproken bronnen hebben verzameld kunnen we nu gericht gaan zoeken in het burgerlijke standarchief. Dit archief wordt gevormd door de registers van

geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten. De registers uit een door de overheid bepaalde periode zijn op afspraak op het Gemeentehuis in te zien. Op het Rijksarchief in Den Haag zijn de meeste van de registers uit periode 1812-1884 op microfilm in te zien. Het voordeel van het Rijksarchief is dat men daar ook op dinsdagavond en zaterdagmorgen terecht kan. De genoemde akten zijn op het Rijksarchief via tienjarige tafels op naam terug te vinden. Tienjarige tafels zijn alfabetische naamlijsten van geboren, gehuwd en overleden per gemeente per periode van tien jaar. Verder heeft het Rijksarchief ook nog de huwelijks bijlagen op film staan. De bijlagen bevatten afschriften van geboorteakte van bruid en bruidegom, eventueel overlijdensakte van ouders, Nationale Militie (keuring militaire dienst, etc.). De bijlagen kunnen veel informatie bevatten. De microfilms van de Boskoopse registers op het Rijksarchief zijn niet altijd van goede kwaliteit. Mocht de film echter niet leesbaar zijn, dan kan men altijd de originele akte op het Rijksarchief of op het Gemeentehuis van Boskoop ter inzage krijgen.

Tussen 1850 en 1900 zijn in Boskoop over drie perioden (1850-1862, 1862-1880 en 1880-1900) bevolkingsregisters aangelegd. Deze registers bevatten een overzicht van personen op adres. Per periode is een klapper op naam van de bewoner gemaakt. Via een verwijnummer kan men de registratie van het adres van betrokken persoon vinden alsmede een opsomming van alle personen, die op hetzelfde adres verbleven. Vaak vindt men op die manier de samenstelling van een hele familie. Van de vermelde personen zijn veelal nog nadere gegevens opgenomen, zoals godsdienst, beroep, geboorte-, huwelijks- en overlijdensdatum. Het is echter wel zaak om de data, die vermeld worden op juistheid te controleren, want de gegevens zijn niet altijd even betrouwbaar. De Boskoopse bevolkingsregisters zijn ook op microfiche in te zien op het Centraal Bureau voor Genealogie.

Bronnen van voor 1811

We zijn nu beland bij de bronnen van voor de invoering van de Burgerlijke Stand in 1811. Deze omvatten voor het grootste deel de kerkelijke doop-, trouw- en begraafregisters (afgekort DTB'S) en de inschrijvingsregisters van huwelijken, gesloten voor het plaatselijke gerecht. Van de Nederlands-Gereformeerde Gemeente

(nu Nederlands Hervormde Gemeente) van Boskoop zijn op het Rijksarchief kopieën van doopboeken van het tijdvak 1681-1812 en een trouwboek omvattende kerkelijke huwelijken, gesloten tussen 1681 en 1795. De doopboeken bevatten chronologisch op doopdatum de naam van de dopeling, de namen van de ouders en de getuigen. Tevens is aanwezig een alfabetisch uittreksel van het register van de namen van de kinderen die gedoopt zijn van 1643-1681.

Van de Remonstrantse Gemeente is op het Rijksarchief een kopie van het doopboek van 1697-1811 aanwezig. De Boskoopse rooms-katholieken behoorden in het verleden tot de Rooms-Katholieke gemeente van Randenburg. Van deze gemeente zijn op het Rijksarchief kopieën van de doopboeken 1680-1812 alsmede een index en uittreksel van het RK trouwboek van het tijdvak 1680-1811. Vervolgens zijn er gerechtelijke trouwboeken van Boskoop (1754-1811), van Zuidwijk (1704-1805) en registers van ontvangst van de impost op het trouwen en begraven (1751-1805).

Varia

Met een beetje geluk en doorzettingsvermogen kan men dus via de hierboven genoemde bronnen Boskoopse voorouders uit de zeventiende eeuw terugvinden. Wellicht heeft al eerder iemand onderzoek gedaan naar uw familie. Dat

kunt u nagaan in de volgende bronnen: het Genealogisch Repertorium van Beresteyn (beschikbaar op het Rijksarchief, het CBG en de NGV), de geautomatiseerde catalogus van het CBG en het Centraal Naamregister van het NGV.

Wilt u meer te weten komen over de woonomgeving, de familie-verhoudingen, de financiële situatie of het gedrag van familieleden dan zijn er vele andere bronnen te raadplegen, zoals notariële en rechterlijke archieven, kadastrale archieven, morgenboeken, ambachtsrekeningen, memories van successie, aardrijkskundige boeken etc. Het is raadzaam om gedurende het onderzoek zoveel mogelijk gegevens goed geordend te noteren. Adressen, getuigen, beroepen etc. lijken in eerste instantie niet zo relevant, maar kunnen in een later stadium zeer goed van pas komen. Het gebruik van een computer bij het verwerken van genealogische gegevens is zeer aan te raden. De meest bekende Nederlandstalige programma's die daarvoor in aanmerking komen zijn GD/D90 van de NGV, Hazadata van Telepas uit Groningen en Pro-Gen van J. Mulderij uit Markelo.

Verenigingen

Er zijn verschillende verenigingen die zich met genealogie bezighouden. De bekendste is de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV). In het NGV verenigingscentrum, Adriaan

Dortsmanplein 3a, Naarden Vesting, bevinden zich de bibliotheek en veel verschillende verzamelingen waaronder een collectie krantenknipsels en familie-advertenties. Het centrum is vrij toegankelijk voor leden.

Voorts kunnen genoemd worden Ons Voorgeslacht (Zuid-Hollandse Vereniging voor Genealogie, tel. 010-4651432) en Genealogische Vereniging Prometheus (Lorentzweg 1, 2628 CJ Delft), een landelijk georiënteerde vereniging met relatief veel publicaties uit Holland. Een ander waardevol instituut is het Centraal Bureau voor Genealogie (CBG). Het CBG werd in 1945 opgericht door vertegenwoordigers van de Rijksoverheid en particulieren, o als documentatiebureau en voorlichtingscentrum op het terrein van de genealogie en de heraldiek (wapenkunde) te dienen.

Tenslotte kunnen genoemd worden het Rijksarchief van de Nederlandse overheid. Het CBG en het Rijksarchief zijn beiden gevestigd op het Prins Willem-Alexanderhof in Den Haag, pal naast het NS station Den Haag Centraal, zijuitgang spoor 12 (zie foto). Beide instellingen zijn behalve tijdens kantooruren ook nog op dinsdagavond en zaterdagmorgen geopend. Het Rijksarchief is gratis toegankelijk. Het CBG is gratis voor 'Vrienden van het CBG' en de toegangsprijs voor andere bezoekers bedraagt 7,50 gulden per dag.

Tenslotte nog één advies. Bestudeer regelmatig de handleidingen op genealogisch gebied. De Boskoopse bibliotheek beschikt over een aantal goede leerboeken en naslagwerken.

Hans van der Drift

Gebouw aan de Prins Willem-Alexanderhof 20-30 in Den Haag, waarin het Algemeen Rijksarchief en het Centraal Bureau voor Genealogie zijn gevestigd.

Een Boskoopse bibliografie

Er zou een bibliografie van Boskoop moeten komen als hulpmiddel voor iedereen die iets te weten wil komen over de geschiedenis van ons dorp. Met deze opmerking van het bestuur werd op de jaarvergadering het startschot gegeven voor de 'boeken' werkgroep, ook wel de werkgroep 'documentatie' genoemd en waar ondergetekenden zich toen voor hebben aangemeld. Tijdens de vergadering konden een paar mensen zich herinneren dat er al eens iemand een dergelijke bibliografie had opgesteld, maar wie en wanneer...?

Ondertussen is er al een heleboel werk verzet. We hebben in onze eigen boekenkasten gekeken, maar natuurlijk ook in die van de Openbare Bibliotheek die tegenwoordig zelfs een aparte 'Boskoop kast' heeft waar veel te vinden is over de historie van Boskoop; de voorzitter kwam met een heel pak kopietjes aanzetten die ze had gekregen van oud-burgemeester Reinders en we zijn op zoek gegaan in diverse archieven en bibliotheken. Toevallig kwam uit dat pak papier van de heer Reinders ook de Bibliografie van Boskoop door C. Kroon (Hazerswoude, 1984) tevoorschijn wat een mooi uitgangspunt vormde voor de werkgroep. Ondertussen is gebleken dat deze lijst van de heer Kroon ook voor de periode van voor 1984 niet volledig is, maar dat is niet erg. Gaandeweg het onderzoek komen we steeds meer titels tegen die toegevoegd kunnen worden aan de lijst. De gevonden gegevens zullen worden ingevoerd in de daartoe ontworpen database, zodat we op ieder moment op ieder ingevoerd veld (auteur, titel, jaar van uitgave, vindplaats, etc.) kunnen sorteren en selecteren. Het spuurwerk heeft een (zeer voorlopige) lijst opgeleverd van ruim honderd titels, maar het gaat ons niet alleen om boeken: ook tijdschriftartikelen, krantenknipsels en archiefstukken zullen geregistreerd worden met waar mogelijk ook trefwoorden, zodat er straks makkelijk op onderwerp is te zoeken in de database.

De werkgroep is zeker niet van plan een eigen bibliotheek aan te gaan leggen, maar wil op het spoor komen van allerlei documentatie over Boskoop en die gegevens aan belangstellenden beschikbaar stellen. We registreren daarom bijvoorbeeld ook waar de documenten en publicaties te vinden zijn. Natuurlijk hebben we zelf als privé personen al het een en ander in bezit en het materiaal van de heer Reinders heeft ook een goed plekje gekregen, maar het in eigendom hebben is zeker niet de opzet van de werkgroep. Wat kunt u van ons verwachten en wat vragen we van u als leden van de historische vereniging: U kunt van ons verwachten dat we een zo volledig mogelijke elektronische database maken van alle publicaties en documenten over Boskoop waar u gebruik van kunt maken, dus als u geïnteresseerd bent in bijvoorbeeld het Koningshuis en Boskoop of Boskoop in de Tweede Wereldoorlog, dan kunt u van ons een lijst krijgen met relevant materiaal en waar het te vinden is. Verder zullen we geregeld in Paktijd een stukje schrijven over de vorderingen die we maken en wat we zo al tegenkomen op onze speurtocht. Zo zat er in het pak papier van de heer Reinders een extra nummer van het Boskoopse Nieuws- en Advertentieblad van donderdag 11 april 1935 (oplage 2200 stuks!) naar aanleiding van 'De Groote Bloemententoonstelling te Boskoop van 10 tot en met 24 April 1935', een kopie van een 'binnenlandsch paspoort' uit 1877 (goed voor drie maanden) voor Pieter Hooftman Jansz. en het Boskoopse Volkslied (1946) opgedragen aan

burgemeester Mr. Dr. E.P. Verkerk. Alle drie zouden interessante artikelen voor Paktijd op kunnen leveren. Van u als leden zouden we graag willen weten of u boeken, artikelen, enz. over Boskoop in uw bezit heeft of weet waar ze te vinden zijn, zodat we onze lijst nog vollediger kunnen maken. Zoals we al zeiden is het niet de bedoeling dat wij gaan verzamelen, maar gooit u alstublieft niets weg wat van belang kan zijn voor de geschiedschrijving van ons dorp. Er is al veel te veel verdwenen in de loop der tijd!

Tot slot een klein lijstje van boeken over Boskoop die in het Boomkwekerij-museum te vinden zijn:

1. Honderd Jaar Boomkwekerij in Boskoop (1861-1961) door J. Tromp (1962).
2. Boskoopse Kiekjes uitgegeven door boekhandel Mathots (ca. 1920).
3. Het Gezicht van Nederland: Boskoop, Duizend jaar spel van licht, lucht en water in vochtig hart van Nederland (1991).
4. Het Sierteeltcentrum Boskoop door J. van Wijk (1941).
5. De Voornaamste Levensbijzonderheden van Pieter van Brakel, Boomkweker te Boskoop (Amsterdam, ca. 1795).

De werkgroep:

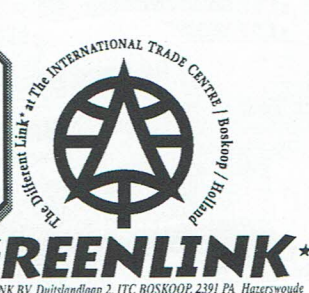
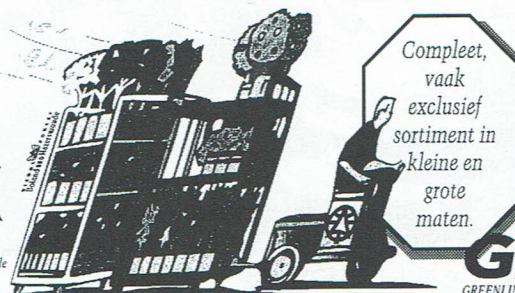
Dick de Gunst, tel. 215994
Fred Stolp, tel. 217866
Marja Smolenaars, tel. 210536 of Email
msmolenaars@compuserve.com

UW SNELLE AFHAALCENTRUM VOOR BOOMKWEKERIJ-PRODUKTEN TE BOSKOOP

Snel inkopen door:

- * Goede bereikbaarheid op ITC-terrein Boskoop
- * Ruime parkeergelegenheid
- * Compleet assortiment
- * Alles op alfabet
- * Uitstekende kwaliteit
- * Concurrerende prijzen

DAGELIJKS
VAN 7.30 TOT
17.00 UUR

GREENLINK BV, Duitslandlaan 2, ITC BOSKOOP, 2391 PA Hazerswoude
P.O. Box 268, 2770 AG Boskoop
Tel. 0172-214110 Fax 0172-210300

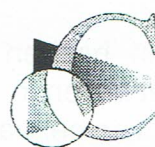
GREENLINK. SPECIAAL VOOR VEELEISENDE TUINCENTRA EN HOVENIERS.

GREENLINK BV, Duitslandlaan 2, ITC BOSKOOP, 2391 PA Hazerswoude
P.O. Box 268, 2770 AG Boskoop
Tel. 0172-214110 Fax 0172-219399

**KAAS, NOTEN, VLEESWAREN
EN BONBONS**

**KONINGINNEWEG 11e, BOSKOOP
TELEFOON 0172 - 21 54 33**

COLPA
OPTIEK

Burgemeester Colijnstraat 21 • 2771 GE Boskoop

Telefoon (0172) 214 637 • Fax (0172) 218 224

E-mailadres: enterij@euronet.nl

schildersbedrijf

 romijn

romijn geeft kleur aan uw huis

INTERIEURVERZORGING

DECORETTE

DECORETTE BRENGT SFEER IN UW HUIS

- exclusief schilderwerk
- dubbele beglazing
- duurzame wandbekleding
- woningstoffering
- gratis kleuradvies

- ▶ VLOERBEDEKKING
- ▶ GORDIJNSTOFFEN
- ▶ BEHANG
- ▶ VERF
- ▶ ZONWERING

**KONINGINNEWEG 11a
BOSKOOP
TELEFOON 0172-214713**

ALLES OP EEN ADRES

UITGEVOERD DOOR VAKBEKWAME SCHILDERS EN STOFFEERDERS

De schouw en Boskoop zijn onlosmakelijk verbonden

Door Cees Bakker

Veel water en weinig (goede) wegen hebben lange tijd het aanzien van Boskoop bepaald. Niet alleen in landschappelijke zin, maar ook het vervoer van mensen en goederen. De trekschuit is een archaische vorm van transport in een tijd die nu nostalgische beelden oproept en model staat voor een modewoord als 'onthaasten'. Al vroeg waren er zeilboten. Later ook stoomboten. Niet te vergeten de aardbeischuit met kleine kajuit. Maar onlosmakelijk met Boskoop verbonden is een platgeboomd vaartuig, bekend als de 'schouw'.

Zo vanzelfsprekend is de schouw dat hiervan praktisch niets is terug te vinden in de Boskoopse literatuur. Afbeeldingen zijn er echter wel; op oude foto's en in diverse boeken want de schouw was in vroeger tijden alom tegenwoordig. De schouw mag gerust als een industrieel monument gezien worden want het gaat in feite om een héél oud type vaartuig; nauw verwant aan soortgelijke schuiten uit de tweede en derde eeuw waarvan de restanten in de jaren 1972 en 1973 bij Zwammerdam zijn opgegraven. Elders werden schouwen ook door melkveehouders gebruikt maar raakte eveneens in onbruik door betere ontsluiting van bedrijven en toenemend vervoer per as.

Schouwen zijn er in verschillende soorten, zo kennen we de brede of maatschouw met een laadvermogen van twee ton of meer, een smalle schouw met een laadvermogen van één ton en de zogenaamde drieling met een laadvermogen van anderhalve ton. In feite had iedere schouwenmaker zo z'n eigen wijze van bouwen en hanteerde daarvoor z'n eigen maten. Daarnaast is ook de 'bok' een bekend vaartuig. Dit is een ijzeren schuit met een laadvermogen van twintig ton. Daarmee worden bijvoorbeeld ook toeristen rondgevoerd door de VVV of het Boomkwekerij-

museum.

De schouw wordt met handkracht aangedreven waarvoor een vaarboom wordt gebruikt. Met 'wegen' bedoelen we het voortduwen van een schouw vanaf de kant, met 'kloeten' het voortduwen vanaf de schouw zelf. Schouwen zijn schaars geworden. Sinds de jaren zestig zijn in het buitengebied van Boskoop wegen verbreed en sloten gedempt. Het transport van boomkwekerijproducten ging sindsdien steeds meer per as en de schouw raakte op de achtergrond. Hierdoor liep ook het vervoer per trein sterk terug en werd tenslotte gestopt in

de jaren zeventig. Toch wordt de schouw in het waterrijke Boskoop nog wel een enkele keer gebruikt en op veel plaatsen treffen we vervallen exemplaren aan in een tuin, al dan niet gevuld met planten.

Toeristen vinden dat prachtig, maar wie meer over dit typisch Boskoopse vaartuig wil weten moet flink zoeken. Daarbij springen al gauw een paar namen eruit. Ieder dorp kende in vroeger tijden een groot aantal kleine bedrijfjes waarin één of twee mensen hun brood verdienden. Vaak gingen die bedrijfjes van vader op zoon.

Zo had Boskoop ook z'n schouwenmakers, veelal timmerbedrijven die het werk van schouwen maken erbij deden. Gespecialiseerd werk, dat wel. Vooral het buigen van de planken was vakwerk, maar ook het repareren. Met 'breeuwen' wordt bedoeld het dichten van naden met in teer gedoopte hennep of vlas, waarbij gebruik wordt

Schouwenmakerij aan het Laag Boskoop omstreeks 1925. Links staat Hendrik Sepers, helemaal rechts Piet van der Paauw. De vrouw in het midden is Pie van der Paauw. Het linkse meisje is Rie Grootendorst, de twee kleine meisjes op de voorgrond heten allebei Nel Sepers en zijn nichtjes van elkaar.

gemaakt van een breeuwijzer en een kalefaathamer. Deze bedrijven werkten vaak 's winters aan schouwen als er geen ander werk was.

Aan de Zuidkade had Klaas Veen destijds een timmerbedrijf annex schouwenmakerij, gelegen ten westen van de Zuidkade tegenover de plek waar vroeger de fabriek van Haring stond, nu een modern wooncomplex met glazen overkapping. Het bedrijf is in 1938 afgebrand. Op de plek van Haring, langs de Gouwe, was voordien ook een scheepswerf gevestigd van H.A. Akerboom die daar omstreeks 1890 begonnen is. Zijn bedrijf kende een gezonde groei en in 1919 breidde hij flink uit. Tien jaar later nam Hendrik Haring de scheepswerf over. Hendrik kreeg het vak met de paplepel ingegoten door zijn vader die een scheepswerf had in Wilnis. De werf van Haring in Boskoop bouwde echter voornamelijk binnenvaartschepen. Voor zover bekend is er van deze werf één goed beeld bewaard gebleven; op de bekende overzichtsfoto, genomen vanaf de molen van Abbenbroek. Op deze panoramafoto staat het oude jaagpad (Den Ham) langs de Gouwe met kwekerijen en de Gouwe. De foto is te vinden in het boek 'Zo was Boskoop' maar een heel mooie reproductie staat in het later verschenen boek 'Boskoop toen en nu'.

Hendrik Haring werd kort na de Tweede Wereldoorlog door z'n zoon opgevolgd die het bedrijf verder uitbouwde. Men ging er ook hooibergen bouwen en olietanks voor ondergronds gebruik. De scheepsbouw raakte steeds meer op de achtergrond en uiteindelijk werd de helling opgeruimd om plaats te maken voor het bedrijfsgebouw zoals vee Boskoopers het gekend hebben.

Verbeij

Timmerbedrijf (aannemer) Verbeij aan de Biezen had in 1979 nog een schouw in aanbouw en dat was toen al tamelijk bijzonder. Kort daarop maakte ook Willem Nederhof nog een schouw en dat kan wel eens de laatste zijn geweest. In die tijd schonk ook de laatste telg uit het geslacht Van der Paauw bedrijfsadministratie en andere bescheiden aan het Boomkwekerijmuseum. De familie Van der Paauw had aan het Laag Boskoop enkele generaties lang een schouwenmakerij op de plek waar al weer een paar jaar een demonstratietuin van De Tuinkamer is te vinden.

'Vroeger', zo vertelde Nard Verbeij in 1979 in een interview (Gouwe Koerier) 'vormde de scheepsbouw voor ons de

Nard Verbeij, in zijn werkplaats aan de Biezen werkend aan een schouw.

belangrijkste bron van inkomsten maar dat is niet meer zo. Het werken aan zo'n schuit geeft je wel grote voldoening en als 'ie af is heb je daar veel plezier van. De schouw heeft een fraaie stroomlijn door de flauw gebogen vorm van de onderkant en zijkant. Dat vraagt wel vakmanschap daar de buitenkant voor het buigen nat gemaakt en de binnenkant verwarmd moet worden. Op deze manier zet de buitenkant uit en krimpt de binnenkant. Zo ontstaat de ronding.'

De romp werd vroeger gemaakt van eikenhout, later werd hiervoor het zogenaamde irokohout (tropisch hardhout afkomstig van de Goudkust), de kurven koppen en leggers van een andere harde houtsoort: bielenga. Een deel van de schouw werd gespijkerd, de leggers werden met houten 'deuvels' aan de bodem bevestigd. Een uitgekiende constructie want deze verbinding werd door het water geconserveerd en bleef tientallen jaren goed. Het bedrijf ontstond in 1919 toen de grondlegger, Hermanus Verbeij, een al bestaand bedrijf aan de Biezen kocht en zich ging bezighouden met het maken van kisten voor de verzending van bomen. Naarnaast bouwde hij bruggen, beschoeiingen en schouwen. In 1958 werd hij opgevolgd door Nard en diens zoon Henk kwam het bedrijf in 1961 versterken. Henk had ook een metseldiploma gehaald en sindsdien is het een aannemersbedrijf. Door ziekte van Henk moest het bedrijf onlangs verkocht worden aan een ander Boskoopse aannemersbedrijf, maar het opereert nog onder de oude naam.

Dat er gelukkig toch nog wat materiaal over het vak van schouwenmaker

bewaard is gebleven, danken we aan Pieter van der Paauw die na de beëindiging van het bedrijf in 1980 een schenking deed aan het Boomkwekerijmuseum. Daaronder een door hemzelf geschreven brochure 'Van eik tot schouw', voorzien van foto's. Het bedrijf aan het Laag Boskoop was toen al gestopt wegens ouderdom van de laatste firmant en het gebrek aan opvolgers.

Grondlegger van het bedrijf is Piet van der Paauw, getrouwd met Trijntje Braakman, die halverwege de vorige eeuw het vak van scheepstimmerman combineerde met dat van varkenshouder. Hij kocht daartoe het pand Laag Boskoop 25, een restant van een zeer oude boerderij. Het bedrijf werd overgenomen door zijn zoon, Dirk Nicolaas Johannes van der Paauw. Deze trouwde met Annemarie Bulk (geboren 1863) en het echtpaar kreeg in 1905 een zoon: Pieter. Dirk Nicolaas Johannes bouwde omstreeks 1898 eigenhandig naast het bedrijf de woning met nummer 23, wat het 'zomerhuis' werd genoemd. Hij overleed in 1923 en werd aanvankelijk opgevolgd door een schoonzoon: Hendrik Sepers (geboren 1883 en getrouwd met Pie van der Paauw). Hendrik bleef tot 1933 directeur van het bedrijf en moest toen het veld ruimen voor de laatste telg van het geslacht: Piet van der Paauw, geboren in 1904). Deze was getrouwd met de drie jaar jongere Koosje (meestal Kootje genoemd) de Groot die naast de schouwenmakerij aan het Laag Boskoop een kruidenierswinkelje dreef. Hendrik Sepers heeft later nog een tijd gewerkt bij timmerman Van Dam met een bedrijf aan de Burgemeester Colijnstraat.

Geen krauterwerk

Piet van der Pauw heeft het bedrijf tot in de jaren zeventig voortgezet. Niet lang na het stoppen is hij overleden. Toen hij bedrijfspapieren en foto's in 1980 aan het museum schonk gaf hij in een interview blijk van historisch besef. 'Het oude maar zo mooie vak gaat verloren maar er moet iets van bewaard blijven. Veel van het oude Boskoop is weg, daarom moeten we er iets aan doen voor het nageslacht. Dat is de reden waarom ik deze schenking heb gedaan.' Verder vertelde hij: 'In 1930 ben ik in het bedrijf gekomen na eerst wat ervaring in de woningbouw te hebben opgedaan. Tenslotte was dit bedrijf oorspronkelijk een scheepsmakerij annex timmerbedrijf. Het maken van schouwen was echter mijn lust en mijn leven. Liefst werkte ik alleen: dan begon ik 's morgens om vijf uur. Vooral in de zomer als het mooi weer was vond ik het werken aan een schouw een genoegen. Vaak zat ik op m'n bankje te breekhout. Dat deed ik altijd zelf want het is belangrijk werk.' Uit de beschrijvingen blijkt ook dat het maken van schouwen nauw luisterde. Hij mocht niet scheluw (scheel = niet recht) zijn en de keuze van het hout was ook belangrijk. Geen spinthout: het zachte hout vlak onder de bast van een boom. 'Ik heb altijd goede schouwen geleverd', vertelde Van de Pauw destijds met gepaste beroepstrots. 'We hielden niet van krauterwerk (knoeiwerk): Naar schatting ging in het maken van een schouw zo'n 220 tot 270 manuren zitten. Het arbeidsloon vormde dan ook een groot deel van de

kosten want bijzonder veel materiaal zat er niet in. Heel oude schouwen werden van eikenhout (later meer daarover) gemaakt, later werd dit vervangen door iroko. Ooit is wel geprobeerd om ander materiaal te gebruiken, zoals polyesther, maar dat was geen succes. De gemeente Boskoop heeft zelfs eens een betonnen schouw in gebruik gehad. Het bedrijf van Van der Pauw lag vroeger op een schiereiland door water omgeven. Na de reconstructie en verbreding van het Laag Boskoop in 1979 was de bereikbaarheid over water veel slechter geworden. Voordien liep er een sloot voor de woning met een brug erover. Van de Pauw gaf een voorbeeld: 'G.H. Slootjes aan de overkant van de weg zit op nog geen vijftig meter hier vandaan. Na de reconstructie had hij een halve dag nodig om bij mij te komen. Hij moest dan eerst naar de Zijde, dan via de Babsloot en de Sluissloot achter de Otweg en dan weer naar voren om aan de helling te komen.' Minder water en minder schouwen betekende ook minder bruggetjes ('draaien'). Ook dat was funest voor de oude timmerbedrijven.

Huisjes

De twee aaneengebouwde huisjes aan het Laag Boskoop - nu de Tuinkamer - kregen in de jaren tachtig op curieuze wijze een nieuwe eigenaar. Ze werden geërfd door een Amerikaan die in de bezettingsjaren als joods jongetje bij Van der Pauw mocht onderduiken. Zijn ware identiteit bleef een goed

bewaard geheim want men liet hem Dirk Nicolaas Johannes dopen. Bekend onder de naam Dick Vredenburg, maar hij moet in werkelijkheid een andere naam hebben gehad. Dick heeft pogingen ondernomen zijn bezit aan het Laag Boskoop te slopen en ervoor in de plaats een nieuwe woning te bouwen om daarin een computerbedrijfje te beginnen. Het verzoek hiertoe werd gedaan door ene S. Tsur, wonende in Austin, Texas. Vermoedelijk een zaakwaarnemer.

Het voornemen was in strijd met het agrarische bestemmingsplan voor het Boskoopse buitengebied. Het leverde destijds nog een warrige discussie in de gemeenteraad op waarbij de historische en emotionele aspecten werden meegewogen. Er werd zelfs nog een motie ingediend en het verzoek leek gehonoreerd te worden. Niettemin bleven de huisjes nog geruime tijd leegstaan tot de Tuinkamer zich er vestigde.

Hoe een schouw gemaakt wordt

In de door hem nagelaten beschrijving doet Piet van der Pauw gedetailleerd uit de doeken hoe destijds een schouw tot stand kwam. Er werd hout gekocht, Rijnslands of inlands eiken. Beslist geen Frans hout want dat groeide sneller, had daardoor wijdere jaarringen en was te zacht. Het hout had een lengte van 7 tot 9 meter. Het middelste deel van de stam, waar het hart zit, werd dikker gezaagd voor de leggers en spanten. Al het overige hout tot planken van 3,2 cm dikte. Het gezaagde hout

werd geruime tijd buiten opgeslagen op een winderige plaats, gestapeld met latten er tussen. Zo droogde het en kromp enigszins. Een schouw bestaat uit twee zijboorden (gangen) uit één lengte en een bodem (vlak), waarvan de buitenste delen ook uit één stuk bestaan om het geheel voldoende verband te geven. De delen worden daarna op schragen gekantrecht en vorm gegeven. De vlakdelen moeten zuiver passen en worden langs een rechte lijn gezaagd. Zo'n lijn zette men door twee spijkers te slaan en daartussen een touwtje te spannen. Het touwtje is met krijt ingesmeerd, wordt in het midden - als een boogpees - opgetild

De oude scheepswerf van P. van der Pauw zoals deze er in 1980 ernstig vervallen bijlag.

en weer losgelaten: de lijn staat.

De kromming in de vlak wordt verkregen door deze op blokken te leggen en onder druk te zetten door stempels, afgeschoord tegen de zolderbalken. Ertussen een kelderwind (dommekracht) waarmee de druk wordt opgevoerd. Het verder vervolmaken van de kromming deed men met water en verhitten. Van der Paauw gebruikte geen vuur voor het verhitten maar mos dat regelmatig, drie dagen lang, met kokend water werd overgoten. Ondertussen steeds weer de druk opvoerend.

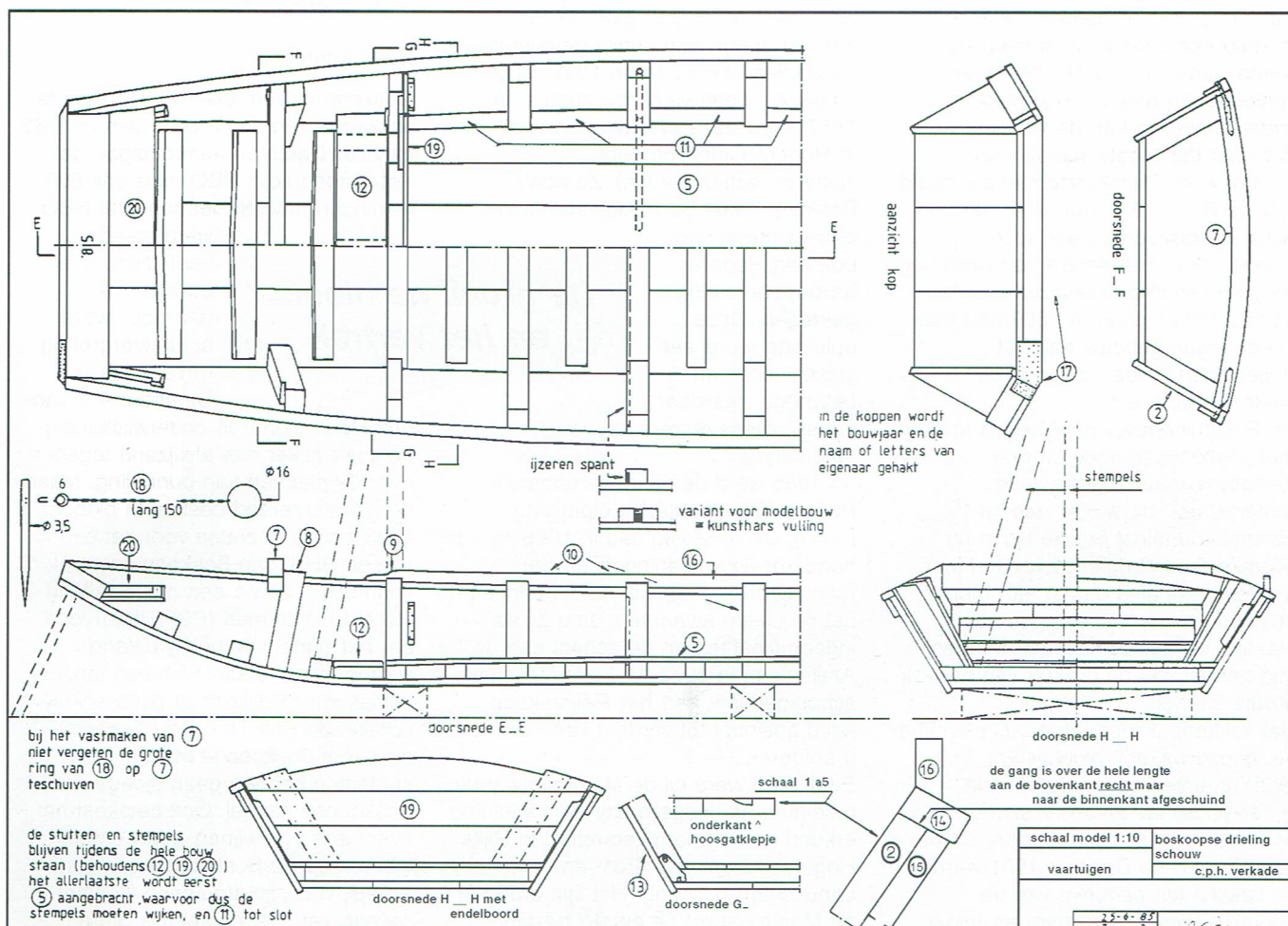
De verbindingen tussen leggers en vlakdelen gebeurt met houten pennen in geboorde gaten. De pennen krijgen aan de kop een inkeping waarin wiggen (deuvels) werden geslagen. Zat het zaakje muurvast dan werden de uitstekende restanten verwijderd en de buitenkant glad afgewerkt. De overige leggers werden gespijkerd met handgesmede nagels. Dan volgde het breeuwen en afwerken met bruine teer. Tenslotte werden de kopeinden van de

Woning met bedrijf van familie Van der Paauw aan het Laag Boskoop in de jaren twintig.

schouw voorzien van gegalvaniseerd plaatijzer, ter bescherming tijdens het varen in ijs en stoten. Als laatste werden kopplanken, hoosplanken en endelboorden bevestigd. Het woord endelboord is vermoedelijk een verbastering van 'eindeboord'.

Bronnen: nalatenschap P. van der Paauw in het Boomkwekerijmuseum, mondelinge overlevering, archief Gouwe Koerier, archief Ewout Bulk en C.P.H. Verkade, Leiden.

Het Middelbaar en Hoger Tuinbouwonderwijs in Boskoop

Door Helma van de Wetering

De Boskoopse boomkwekerij werd in de tweede helft van de negentiende eeuw gekenmerkt door een grote dadendrang en streven naar kwaliteitsverbetering. In het verlengde van deze mentaliteit lag de oprichting van de Pomologische Vereniging in 1861, aanvankelijk onder de naam van Vereeniging tot Regeling en Verbetering der Vruchtsoorten te Boskoop.

Bestuursleden als K.W.J. Ottolander, C. de Vos en voorzitter A. Koster Mzn. zetten zich met veel energie in voor de vestiging van tuinbouwonderwijs in Boskoop met als doel het op hoger plan brengen van de boomkwekerij in Boskoop. Het begon helemaal te kriebelen toen in Watergraafsmeer een tuinbouwschool werd opgericht met handelskwekerij, financieel gesteund door het rijk. De minister wilde ook Boskoop wel steunen maar dan moest het initiatief uitgaan van de gemeente Boskoop. In 1880 keurde gemeenteraad de plannen echter af. Hardnekkig ging men door: K.J.W. Ottolander begon, geheel belangeloos in 1880 een avondcursus maar de animo was niet groot. In 1897 werd opnieuw een avondcursus gestart onder auspiciën van de Afdeling Boskoop der Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde met als hoofd J.W. de Ruyter. Een jaar later werd de Rijkstuinbouwschool dan toch werkelijkheid. Het eerste jaar werd nog les gegeven in de raadszaal van het gemeentehuis maar in 1899 had men al een eigen gebouw aan het Reijerskoop op de hoek met de Valkenburgerlaan. De Rijkstuinbouwschool begon in 1898 met zestien leerlingen en drie toehoorders als zogenaamde winterschool. De winter was nu eenmaal de minst drukke tijd in de boomkwekerij. In die tijd van het jaar werden zes halve dagen aan theorie besteed en zes halve dagen aan praktijk. De zomermaanden konden dan geheel aan de praktijk van het vak gewijd worden. Het vakkenpakket bestond uit plantkunde, boomkwekerij, bloemisterij, fruitteelt, groententeelt, natuurkunde, scheikunde, landsaardrijkskunde, handelsrekenen, boekhouden, en de talen Engels en Duits. In 1901 werden de vakken ten behoeve van de boomkwekerij, bloemisterij en tuinar-

chitectuur versterkt terwijl de groententeelt werd geschrapt. Opvallend zijn de nieuwe vakken Russisch en Zweeds in verband met de levendige handel op die landen. Tijdens de moeilijke jaren twintig startte men een Indische cursus die tot 1958 heeft bestaan. Het tuinbouwonderwijs kenmerkte zich door een steeds breder wordend vakkenpakket maar desondanks bleef de binding met de praktijk groot.

Tuinaanleg

In 1937 ontsproot er een loot aan de boom die uiteindelijk een eigen volwassen leven zou gaan leiden. In dat jaar startte een éénjarige cursus tuinaanleg, die echter in 1942 werd omgezet in een vierjarige cursus. In 1957 werd deze opleiding omgedoopt in Hogere Opleiding voor Tuinarchitectuur (HOTA). Zo heeft Boskoop naast de aloude Rijkstuinbouwwinterschool ook een Hogere beroepsopleiding gekregen. Deze opleiding werd een groot succes en belandde daardoor in een steeds grotere stroomversnelling.

In 1965 werd de naam veranderd in Hogere Tuintechnische Opleiding (HTO). De opleiding had in 1968 honderdtwintig leerlingen en het ruimtegebrek ging nijpend worden. Aan dat probleem kwam een eind bij de ingebruikname van de school aan de Azalealaan in 1972. Het karakteristieke schoolgebouw aan het Reijerskoop werd gesloopt tot verdriet van menigeen. Eind 1968 werd bij de Mammoetwet de opleiding als Hogere Beroepsopleiding erkend en de naam veranderd in Rijks Hogere School voor Tuin- en Landschapsinrichting. Het lijkt erop dat de Mammoetwet de eerste bijslag

werd in de boom die in 1942 was begonnen als een spruit. Door de wet ging het unieke van de Boskoopse opleiding verloren.

Directuur A.P. van den Hoek zei tegen de Gouwe Koerier: 'Het lijkt wel of een school niet meer goed mag zijn tegenwoordig, want je wordt door Den Haag in een algemene richting gedwongen waarbij geen enkele rekening wordt gehouden met de praktijk.' Hij doelde daarmee onder andere op het feit dat door het ingevoerde semestersysteem de seizoensgebonden praktijkbezigheden niet meer mogelijk waren. De stageperiode, juist zo kenmerkend voor het Boskoopse onderwijs, werd vermindert.

Van den Hoek sprak van 'streven naar eenheidsworsten' en eigenlijk was dat wel zo: het beleid van Den Haag was gericht op betere overstapmogelijkheden binnen het Agrarisch Onderwijs. Het tuinbouwonderwijs paste zich aan door onder andere het stichten van nieuwe praktijkruimten waaronder een kas.

Geen sjoerge

Donkere wolken leken zich samen te pakken boven de RHSTL toen in 1983 minister Deetman aankondigde dat instellingen voor HBO minstens 600 leerlingen moeten hebben. Het HBO

werd steeds veeleisender en duurder en daardoor werd schaalvergroting onvermijdelijk.

Directeur A.P. van

den Hoek stond uit onderwijskundig oogpunt zeker niet afwijzend tegenover de plannen van bundeling. Maar de gemeenteraad besloot in oktober 1983 zich in te zetten voor het behoud van de RHSTL in Boskoop en sprak dit voornemen uit via een motie. Alleen Gerard Houterman (PSP/PPR) vond dat het onderwijskundig belang voorop moest staan. 'Van een functieverlies voor Boskoop is geen enkele sprake, de RHSTL heeft helemaal niets met Boskoop te maken. De studenten hebben geen sjoerge met de Boskoopse handel. Ook betekent het eventuele verdwijnen geen enkele inbreuk op de Boskoopse gemeenschap', was zijn argument. Ook het college van Gedeputeerde Staten

***De groei, de bloei...
en het vertrek***

van de provincie Zuid-Holland zette zich in voor de Boskoopse hogere opleiding. Het behoud van de opleiding was volgens het college van GS ook een provinciaal belang. 'Gelet op het feit dat de opleiding studenten specialiseert in een richting waar in onze provincie grote behoefte aan bestaat (...) achten wij behoud van deze opleiding binnen de grenzen van de provincie Zuid-Holland een uiterst belangrijke zaak', schreef het college van GS op 10 april 1984. Veel hielp het allemaal niet. Wethouder mevrouw D.A.M. van Ooi verzochtte tijdens een commissievergadering in juli 1985 dat de politieke lobby richting Den Haag geen enkel effect had gesorteerd. Zij verwachtte meer van de lobby van het bedrijfsleven: het zo roemruchte Groene Front.

In 1986 deelde minister G. Braks zijn voorkeur mee. De Boskoopse Hogere Tuinbouwschool zou zich moeten aansluiten bij de hogere Agrarische opleidingen in Oost-Nederland. En zo kwam de nieuwe fusie-opleiding tot stand onder de naam Larenstein met

De oude tuinbouwschool aan het Reijerskoop, in de jaren zeventig gesloopt tot verdriet van velen. Op deze plek staan nu woningen

de hoofdvesting in Velp. De vestiging Boskoop nam de Studie Tuin- en Landschapsinrichting voor haar rekening. Daarbij werd in 1990 de studierichting Groen milieubeheer toegevoegd. Maar het vonnis over het voortbestaan was reeds geveld. In 1993 verdween de RHSTL voorgoed uit Boskoop richting Velp. Inmiddels ging RMTS gewoon de eigen weg. De school was toegankelijk voor leerlingen met een lagere vooropleiding en er was zoals vanouds veel aandacht voor de praktische vorming. Vanaf de laatste jaren tachtig werden ook veel curussen gegeven. Zorgen waren er toen het in de jaren tachtig duidelijk werd dat de RHSTL zou verdwijnen. De berichtgeving over het vertrek van de Hogere had een soort negatief uitstralingseffect naar de Middelbare. Een ongewenste situatie die aanleiding gaf tot persberichten over de Middelbare.

Schaalvergroting

Toch rommelde het voortdurend aan het front van het middelbare beroeps-onderwijs. Ook binnen het MBO werd gesproken over schaalvergroting maar er leek geen bedreiging voor de

Boskoopse RMTS. Boskoop had als het middelbaar tuinbouwonderwijs erg veel te bieden. Sinds de verhuizing van de RHSTL bood de accommodatie aan de Azalealaan voldoende ruimte, er was een proeftuin met kassen, en waren prima stagemogelijkheden. Dan was er altijd nog de naam die van de Boskoopse opleiding uitging. En tenslotte bestond er nog die vermeende toezegging van de rijksoverheid dat na het verdwijnen van de RHSTL het Middelbaar Tuinbouwonderwijs in Boskoop verbreed zou worden. Maar dat woord toezegging had de chef onderwijs van de gemeente Boskoop in zijn ambtelijk stuk van 8 september 1987 wel tussen aanhalingstekens gezet. Argwanend staat er geschreven: 'Nagegaan wordt nog hoe hard deze toezegging is geweest'. Boskoop was toch een beetje ongerust. Het werd duidelijk dat ook de Middelbare niet meer aan de schaalvergroting kon ontsnappen. Zonder slag of stoot ging die schaalvergroting niet. Samenwerking werd gezocht met diverse scholen voor lager en middelbaar agrarisch onderwijs in de provincie Zuid-Holland. Grote problemen waren er over de plaats van hoofdvesting en de

identiteit van de school. Gouda claimde de hoofdvestiging en had, tot grote schrik van Boskoop, de directeur landbouwonderwijs van het ministerie van landbouw de heer P.K. Schenk achter zich staan. Op allebei niveaus werd druk gelobby'd. Het laatste woord was aan de procescoördinator, de heer A. Vercauteren. In het voorjaar van 1990 adviseerde hij minister Braks te kiezen voor Boskoop als hoofdvestiging, hoewel hij wel stelde dat het AOC-bestuur hier te zijner tijd een definitief besluit over zou moeten nemen. De gebruikte overwegingen zouden 'op termijn door het bestuur van de AOC anders kunnen worden ingeschat,' aldus de procescoördinator. Het gemeentebestuur van Gouda ging bij de Raad van State in beroep tegen het besluit Boskoop aan te wijzen als hoofdvestiging. Gouda wees onder andere op de regionale functie van de stad. Voorts maakte Gouda bezwaar tegen de hoofdzakelijk protestants-christelijke signatuur van de school. Uiteindelijk kwam per 1 augustus 1991 het AOC toch tot stand met twee middelbare agrarische scholen te weten die van Boskoop en Gorinchem, de kort middelbare agrarische school te Katwijk en de lagere agrarische

scholen van Alphen, Boskoop, Gouda, Ottoland en Rijnsburg. De middelbare agrarische school van Gouda sloot zich later alsnog aan. Boskoop leek de strijd gewonnen te hebben.

Het einde

In de zomer van 1994 werd door het bestuur van het AOC het principebesluit genomen genomen de MAS in Gouda te vestiging door middel van nieuwbouw en vernieuwbouw. Boskoop voelde zich door dit besluit overrompeld. Na fel protest van de gemeente en de boomkwekerijorganisaties werd dit besluit opgeschort en zou een extern onderzoeksbureau een nieuw rapport opstellen. Het bureau kwam, tot afgrijzen van alles wat Boskoops was, tot dezelfde conclusie als het bestuur van de AOC. Menigeen binnen het gemeentebestuur van Boskoop en het boomkwekerijvak was van mening dat het rapport was toegeschreven naar een vooropgezet doel: bundeling in Gouda. De leerlingenprognoses werden voor Boskoop niet al te rooskleurig ingeschat, de bereikbaarheid van de Boskoopse school via het openbaar vervoer zou te beperkt zijn en de afdeling 'veehouderij' in Gouda lag dwars. Voorts werd de waarde van de gebouwen aan de Azalealaan volgens Boskoop wel erg hoog ingeschat.

In 1996 viel binnen het AOC bestuur de beslissing nieuwbouw te plegen in Gouda. Dat besluit heeft het einde ingeluid van de Middelbare Tuinbouwschool in Boskoop.

Na de hogere agrarische opleidingen raakte Boskoop dus ook het middelbare tuinbouwonderwijs kwijt. Wat aan het eind van de vorige eeuw met veel doorzettingsvermogen tot stand was gekomen door mensen met visie, is door de ontwikkelingen binnen het onderwijs verloren gegaan voor het boomkwekerijdorp.

Niet het gehele agrarisch onderwijs is teloor gegaan. Aan de Zijde vlak bij het station is nog altijd de actieve VBO opleiding 'De Groene Zijde', als onderdeel van het AOC gevestigd. En dat moet zo maar blijven.

Literatuur:

't Is Paktaid', uitgegeven ter gelegenheid van het 90-jarig bestaan van de Tuinbouwschool in Boskoop, (1988).

A. Vuyk Sr., "Boskoop, vijf eeuwen boomkwekerij", (Boskoop 1966).
Archief Gouwe Koerier.

Schooltuin met kassen bij het huidige schoolgebouw aan de Azalealaan.

Paktijd en Het Groene Hart: Als de Boskoopse geschiedenis bewaard moet blijven. Succes!

Drukkerij Het Groene Hart b.v.

Galerij 5, 2771 XJ Boskoop
Postbus 202, 2770 AE Boskoop

Telefoon 0172 - 21 55 36 / 21 39 99
Telefax 0172 - 21 77 71

D E D R U K K E R S M E T D E G R O E N E V I N G E R S

Moret Ernst & Young is een vooraanstaande organisatie van accountants, belastingadviseurs en management consultants. Met een netwerk van kantoren door heel Nederland, waar mensen werkzaam zijn die, vanuit een persoonlijke betrokkenheid, aandacht hebben voor uw vragen. Daar begint immers ook elk goed advies mee, met aandacht voor de ander.

Zijde 41,
2771 EK Boskoop,
telefoon 0172 - 21 53 40

 MORET ERNST & YOUNG

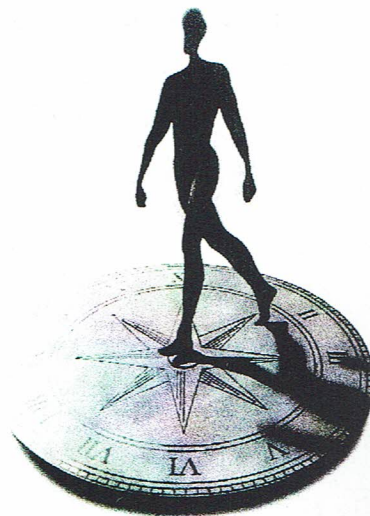
Wij zijn net zo thuis in de buurt als u

De Rabobank is een bank met traditie. Een traditie van samenwerken en bouwen aan relaties. Al jaren is het een bank van mensen vóór mensen. Dat merkt u al snel in het persoonlijke contact. Elke Rabobank staat midden in de samenleving.

Rabobank Boskoop

Kantoren: Burg. Colijnstraat 22,
Overslag 12
tel. (0172) 214141

Met de Rabobank sta je er niet alleen voor

De mooiste rozen voor uw tuin, terras of balkon vindt u bij:

JAN SPEK ROZEN B.V.

Zijde 155 - 2771 EV Boskoop Holland
Tel. 0172 - 212120 Fax 0172 - 214455

